

Příloha č.2 - Ukázka práce o.s. STŘEP

Šárka a její návrat domů

Paní K. si kontakt na STŘEP našla sama ve Zlatých stránkách. Její 2. letá dcera Šárka byla již několik měsíců umístěna předběžným opatřením soudu v kojeneckém ústavu. Důvodem pro její odebrání z rodiny bylo podezření na týrání ze strany matky. Paní K. dceru v ústavu pravidelně navštěvovala. Oslovila nás proto, že s manželem, otcem Šárky, chtěli pomoci navrátit Šárku domů.

V době, kdy k nám paní K. přišla, probíhalo policejní vyšetřování ve věci týrání Šárky. Paní K. jsme vysvětlili, že jeho výsledky budou důležité pro rozsah a možnosti naší podpory. Nabídli jsme jí, že do doby než skončí, můžeme společně připravovat program návštěv Šárky v kojeneckém ústavu tak, aby byly pro obě užitečné. Paní K. souhlasila.

Paní K. si nevěděla rady s tím, jak se při návštěvách k Šárce chovat. Vyšlo najevo, že vzpomínky z vlastního dětství byly pro matku tíživé. Kvůli velmi tvrdé výchově rodičů sama z domova brzy odešla. Krátce po narození Šárky navíc sama vyhledala terapeutku, se kterou o svých zážitcích z původní rodiny mluvila. K terapeutce docházel dříve také manžel paní K. Ani jeho dětství nebylo lehké.

Zážitky z dětství ovlivňovaly představy matky o tom, jak by měla o dceru správně pečovat. Otázkou bylo, zda je schopna svůj přístup k dceři změnit. Se svolením matky jsme kontaktovali terapeutku, ta však nebyla schopna možnosti změn ve vztahu matky s dcerou posoudit. Paní K. jsme proto navrhli spolupráci s psychologkou dětské psychiatrie, jejíž role byla podpořit mateřské chování paní K. Během 10 návštěv se matka učila porozumět potřebám dítěte, rozpoznávat jeho iniciativy a vhodně na ně reagovat, hrát si s holčičkou, mluvit na ní, mazlit se s ní atp. Psycholožka po 10 setkáních konstatovala, že matka v péči o dceru potřebuje podporu, se kterou bude schopna pečovat o Šárku citlivěji.

Již v průběhu policejního vyšetřování matky jsme jí zprostředkovali kontakt s pracovnící probační a mediační služby, která s ní pracovala i následně při trestním řízení. Díky ní se k trestnímu soudci dostaly zprávy o tom, kde všude matka již odbornou pomoc vyhledala. Soudní znalec doporučil návrat dítěte do péče rodičů v případě, že budou využívat psychosociální pomoc. Trestní řízení bylo ukončeno uložením podmíněného trestu matce s probační dohledem a povinností pokračovat v individuální terapii i v podpoře rodičovských dovedností.

Proto, aby se mohla Šárka vrátit k rodičům, bylo třeba připravit plán postupného návratu domů. Matka si potřebovala na rytmus celodenní péče o dceru zvyknout v chráněném prostředí. Proto byl s primářkou kojeneckého ústavu domluven pobyt, ze kterého měla začít matka s dcerou postupně odcházet na strukturované propustky domů.

S plánem návratu souhlasily sociální pracovnice OSPOD i soudkyně opatrovníckého senátu obvodního soudu. Obě přislíbily spolupráci, kterou dodržely. Na přípravě návratu se podílel i otec Šárky. Manželku s dcerou v kojeneckém ústavu pravidelně navštěvoval, společně s matkou navíc začali docházet na párovou terapii.

Kolem rodiny se nám v nejdůležitějším období podařilo vytvořit podpůrnou síť odborníků (personál kojeneckého ústavu, pracovnice STŘEPu, sociální pracovnice OSPOD, terapeutka, pracovnice probační a mediační služby, soudkyně). Zásadní podmínkou pro funkčnost takto široké podpůrné sítě je partnerská spolupráce, otevřená komunikace mezi všemi zainteresovanými odborníky, pravidelné setkávání členů týmu, uzavírání dohod a dodržování postupů, předávání si aktuálních a pravdivých informací, respekt k právům rodiny. Koordinační úloha STŘEPu se osvědčila.

Matka v péči o dceru nabývala s podporou služeb stále větší jistotu. Do péče o dceru se začal zapojovat více i otec, který je pro matku i dceru důležitou oporou. Soudkyně proto mohla vynést rozsudek o svěření Šárky do péče rodičů a nad její výchovou stanovila soudní dohled.

Závěr

Intenzita služeb poskytovaných rodině a tým odborníků se postupně snižují v souvislosti s rozvojem kvality péče o dítě. Neznamená to ale opomenutí rizik a ponechání rodičů bez potřebné odborné pomoci. .

Práce celého týmu a jeho intenzivní spolupráce trvala 14 měsíců. Rozsah služeb, které rodina využila, i náklady na ně se mohou zdát na první pohled vysoké. Jsou však nesrovnatelné s náklady na dlouholetý pobyt dítěte v ústavních zařízeních. Kvalita života dítěte i rodiny je finančně nevyčíslitelná.

Zpracovala: Mgr. Marta Konvičková, STŘEP, červen 2005